

K O R E F E R A T

do referatu nadleśniczego Nadleśnictwa Dobrzejewice

na posiedzenie Komisji Założeń Planu w sprawie ustalenia wytycznych do
przeprowadzenia terenowych prac urządzeniowych planu urządzenia lasu
w Nadleśnictwie Dobrzejewice wg stanu na 1.01.2024r.

Część A : Wytyczne w sprawie organizacji prac urządzeniowych

A1. Prace siedliskowe

Uszczegółowienie informacji zawartych w referacie nadleśniczego (pkt.A1):

1. Kody siedlisk przyrodniczych oraz ich stan zachowania, w opisie taksacyjnym zamieszczać tylko dla siedlisk przyrodniczych opisanych w PZO dla siedliskowych obszarów Natura 2000: „Dolina Drwęcy” PLH280001, „Nieszawska Dolina Wisły” PLH040012, „Cyprianka” PLH040013, „Włocławska Dolina Wisły” PLH040039 oraz PO dla rezerwatu „Bór Wąkole im. Prof. Klemensa Kępczyńskiego”.

Pozostałe informacje zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A1).

A2. Prace przygotowawcze

Uszczegółowienie informacji zawartych w referacie nadleśniczego:

1. Wykonawca prac urządzeniowych w tworzym PUL uwzględni oraz zaktualizuje dane dotyczące obszarów i obiektów chronionych, przedstawione w referacie nadleśniczego (pkt.A2.1a). Aktualizację należy sporządzić w oparciu o obowiązujące akty prawne, informacje od RDOŚ w Bydgoszczy i nadleśnictwa oraz wyniki taksacji.

2. Do gruntów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego zaliczyć:

- lasy w rezerwacie przyrody, dla którego PO nie przewiduje pozyskania drewna.
- chronione siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 oraz rezerwacie przyrody, dla których PZO i PO nie przewidują żadnej formy pozyskania drewna
- lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych (całoroczne strefy ochrony)
- ekosystemy referencyjne w obr. Dobrzejewice: oddz. 4m, 8Bk, obr. Wąkole: oddz. 36k, 221n, 402f,h, 403f, 425l,m,n,o, 445i, na łącznej powierzchni ok. 16 ha.
- lasy na gruntach spornych w obr. Dobrzejewice oddz.: 10Aa,b,c,d,10Ba,b,d,f,g,h,i, na łącznej powierzchni 20,7797 ha.

Powierzchnie trudno dostępne wzdłuż rzeki Mień nie wymagają decyzji w sprawie czasowego wyłączenia z użytkowania głównego. Ze względu na niedostępność można w nich nie projektować wskazań gospodarczych na najbliższe 10 lat.

3. Proponuje się, aby Komisja zaakceptowała wstępną wersję mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu, przedstawioną przez nadleśnictwo.

4. Wykonawca prac urządzeniowych w tworzym PUL uwzględni oraz zaktualizuje informacje zebrane przez nadleśnictwo, dotyczące założeń polityki zagospodarowania przestrzennego oraz informacji dotyczących realizowanych oraz planowanych inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym wymienionych w referacie (pkt.A2.2).

Pozostałe informacje zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A2).

A3. Formy przekazania baz danych

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A3) z dopisaniem zdania:

Wykonawca projektu PUL przekaże do nadleśnictwa bazę Taksator w terminie do 20.12.2023r.

A4. Korekta podziału powierzchniowego

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt. A4).

A5. Oznaczenia niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w p.u.l. gruntów stanowiących współwłasność.

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt. A5).

A6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt. A6).

A7. Ujmowanie cech drzewostanów.

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A7) z następującą korektą:

Informacja dodatkowa w opisie taksacyjnym wydzielenia o tym, że istnieją dla niego zadania ochronne w PZO dla obszaru Natura 2000 jest naszym zdaniem zbędna. Wskazania gospodarcze zaprojektowane przez wykonawcę projektu PUL muszą uwzględniać i być zgodne z zapisami PZO. Zgodność ta jest szczególnie sprawdzana przez RDOŚ podczas wydawania opinii do projektu PUL. Również niepotrzebna jest informacja dodatkowa w opisie taksacyjnym o zakwalifikowaniu do grupy HC VF. Szczegółowe kryteria i lokalizacja (adres leśny wydzielenia) danej grupy HC VF będzie wyszczególniona w POP.

A8. Zastosowanie jednostek kontrolnych

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A8).

A9. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów.

Zgodnie z kryteriami zawartymi w referacie nadleśniczego (pkt.A9).

A10. Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A10), zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń przyjąć w wysokości 10% ale za wyjątkiem rębni IIIA.

A11. Dodatkowy pomiar drewna martwego

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A11), z następującą uwagą:

Zgodnie z IUL miąższości drewna umiejscowionego w ziemi, zarówno żywego jak i martwego nie szacuje się.

A12. Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo-przeładowych i przeładowych oraz mapy sytuacyjnej.

Informacje zawarte w referacie (pkt.A12) należałoby uszczegółwić i doprecyzować, zwłaszcza w odniesieniu do ilości poszczególnych map oraz form oprawy:

1. Mapy gospodarcze, gospodarczo-przeładowe, przeładowe i sytuacyjne sporządzić na bazie LMN zgodnie ze standardem LMN. Zakres tematyczny map, szczegóły sytuacyjne zamieszczone na mapach, sposoby ich prezentowania jak również zakres obiektów obligatoryjnych, wykonać zgodnie z „Instrukcją techniczną sporządzania i wydruku map leśnych”, stanowiącą część III „Instrukcji urządzania lasu”.

2. Na wszystkich mapach należy drukować kasowniki dla wszystkich elementów liniowych.

3. Mapy gospodarcze wykonać wg dotychczasowego podziału na arkusze map gospodarczych w skali 1:5000 w formacie A1 w teczkach. Mapy gospodarczo-przeładowe leśnictw wykonać w skali 1:10000. Mapy przeładowe wykonać w skali 1:20000 wg obrębów a mapy sytuacyjne w skali 1:50000.

Mapy przeznaczone dla nadleśnictwa wg IUL (z uwagi na coraz powszechniejszą w użyciu mapę cyfrową, proponujemy zmniejszyć ilość map analogowych - w nawiasie sugerowana ilość i forma):

1. Mapy przeładowe:

- drzewostanów (po 2 egz. na każdy obręb, w tym po 1 egz. zafoliowanym i podklejonym na płótnie do wspólnego futerału dla obrębu)

- siedlisk leśnych typu siedliskowe lasu (po 2 egz. na każdy obręb, w tym po 1 egz. zafoliowanym i podklejonym na płótnie do wspólnego futerału dla obrębu)

- cięć rębnych (po 2 egz. na każdy obręb, w tym po 1 egz. zafoliowanym i podklejonym na płótnie do wspólnego futerału dla obrębu)

- ochrony przeciwpożarowej (po 2 egz. na każdy obręb)

- gospodarki łowieckiej (po 1 egz. na każdy obręb)

- ochrony lasu (po 1 egz. na każdy obręb)

- zagospodarowania rekreacyjnego (po 1 egz. na każdy obręb)

- walorów przyrodniczo-kulturowych (po 1 egz. na każdy obręb jako załącznik do POP)

- nasiennictwa i selekcji (po 1 egz. na każdy obręb)

- obszarów chronionych i funkcji lasu (po 2 egz. na każdy obręb, w tym po 1 egz. jako załącznik do POOŚ)

- „czyste” (po 1 egz. na każdy obręb)

2. Mapy gospodarczo-przeładowe dla każdego leśnictwa w sztywnym futerale:

- drzewostanów i projektowanych cięć (12 leśnictw po 1 egz. podklejonym na płótnie)

- siedlisk typu siedliskowe lasu (12 leśnictw po 1 egz. podklejonym na płótnie)

- „czyste” (12 leśnictw po 1 egz.)

3. Mapy gospodarcze z naniesionymi i opisanymi działkami zrębowymi z wykazu cięć:

- wg arkuszy (po 1 egz.) w formacie A1

4. Mapa sytuacyjna:

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa (1 egz.)
- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych leśnictw (1 egz.)
- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych: starostw, gmin, obrębów ewidencyjnych (1 egz.)
- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych arkuszy map gospodarczych (1 egz.)

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF na nośniku CD. Wszelkie mapy nie przewidziane IUL i nie wyszczególnione powyżej a zapisane w referacie, Nadleśnictwo wykona odrębnym zleceniem na własny koszt.

Mapy przeznaczone dla RDLP w Toruniu:

1. Mapy przeglądowe - jak dla nadleśnictwa, tylko nie podklejone, po 1 egz. na każdy dawny obręb
2. Mapy gospodarcze – jak dla nadleśnictwa.
3. Mapa sytuacyjna obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa – 1 egz.

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF, na nośniku CD.

Mapy przeznaczone dla DGLP :

1. Mapy przeglądowe:
  - drzewostanów (1 egz.)
  - siedlisk leśnych typy siedliskowe lasu (1 egz.)
  - obszarów chronionych i funkcji lasu (1 egz.)
  - walorów przyrodniczo-kulturowych (1 egz.)
2. Mapa sytuacyjna obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa (1 egz.)

A13. Podział na obręby i leśnictwa

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A13).

A14. Definicja obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód

W oparciu o dane zawarte w referacie (pkt.A14), proponujemy zapis:

Zgodnie z §102 IUL obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód wyznacza się i nanosi na mapę przeglądową ochrony lasu według danych ZOL lub danych nadleśnictwa i wykonawcy PUL na podstawie wyników taksacji, potwierdzonych i uzgodnionych z ZOL. Wykonawca PUL zgodnie z §39 IUL dokona podczas taksacji oceny stopnia uszkodzenia drzewostanów i zamieści ją w opisie taksacyjnym podając jej rodzaj i rozkład. Szczególną uwagę należy zwrócić na uszkodzenia wskazane przez nadleśnictwo w referacie, powodowane przez: szkodniki pierwotne, w tym stałe ogniska gradacyjne brudnicy mniszki,

strygoni choinówki, barczatki sosnowki i boreczników oraz zwierzynę (zwłaszcza łosie), kornika ostrozębnego, kornika drukarza, cetyńca większego, przypłaszczka granatka, opaślika, szeliniaka i jemiołę. Jeżeli konkretne uszkodzenia oraz ich uporczywość (wieloletnią powtarzalność) potwierdzi ZOL, decyzją NTG granice obszaru ich występowania zostaną uwzględnione na mapie ochrony lasu jako obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód.

A15. Terminy i sposoby kontroli oraz odbioru prac urządzeniowych

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A15).

A16. Formy oprawy opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz prezentowanie programu ochrony przyrody, a także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A16) z następującą uwagą:

- załącznik do planu urządzenia lasu – „POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin i zwierząt”, wykonać w 3-ch egzemplarzach: Nadleśnictwo, RDLP w Toruniu i RDOŚ w Bydgoszczy.

A17. Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.A17) nie sporządzać dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000.

A18. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 oraz innych spraw organizacyjnych

Informacje zawarte w referacie (pkt. A13) proponujemy uzupełnić o zdanie:

W prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko (POOŚ), wykonawca uwzględni wszystkie informacje dotyczące zwłaszcza stanu przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych zawartych w istniejących PZO dla obszarów Natura 2000, planach ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych. Zadania ochronne zaprojektowane w planach ochrony należy uwzględnić we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych oraz opisać w POP.

Część B : Założenia do planu urządzenia lasu

B1. Obszary chronione i funkcje lasu

Obszary chronione na terenie Nadleśnictwa Dobrzejewice oraz funkcje lasu, zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt. A.2.1a).

B2. Typy siedliskowe lasu oraz ich ewentualne uzupełnienie o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

Zgodnie z pkt. A1 - koreferatu i referatu nadleśniczego.

B3. Typy drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub gospodarczym

Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym zgodnie z referatem (pkt.B19), po niewielkiej korekcie składu oraz doprecyzowania zasięgu i zakresu zastosowania danego TD (*kursywą inaczej niż w referacie*):

TSL (pow. wg aktualnego PUL)	TD	Orientacyjny skład gatunkowy uprawy
Bs (69 ha)	So	So 80-90%, Brz, Olsz i inne 10-20%
Bśw (13057 ha)	So	<i>So 80%, Brz, Bk, Dbbs, Jrz i inne 20%</i>
Bw (9 ha)	So	<i>So 80%, Św, Brz i inne 20%</i>
Bb (7 ha)	<i>Brz-So</i>	<i>So 70%, Brz 20%, Św i inne 10%</i>
BMśw (4874 ha)	So *	<i>So 80%, Dbb 10-15%, Bk, Md, Brz, Jrz i inne 5-10%</i>
	Db-So #	<i>So 70%, Dbb 20%, Md, Bk, Brz, Lp i inne 10%,</i>
	<i>Bk-So ^</i>	<i>So 70%, Bk 20%, Dbb i inne 10%</i>
BMw (150 ha)	<i>Db-So</i>	<i>So 70%, Dbs 20%, Św, Brz, Kl i inne 10%,</i>
BMb (51 ha)	Brz-So	So 60%, Brzo, Św 40%
	So-Brz	Brzo 60%, So i inne 40%
LMśw (502 ha)	Db-So *	<i>So 60%, Db 30%, Lp, Gb, Bk, Brz, Md, i inne 10%</i>
	So-Db #	<i>Dbs 50%, So 30%, Bk, Kl, Md, Lp, Gb, Jb, Gr i inne 20%</i>
	<i>Bk-Db-So *^</i>	<i>So 50%, Dbs 20%, Bk 20%, Lp, Gb, Md i inne 10%</i>
LMw (236 ha)	So-Db #	<i>Dbs 50%, So 30%, Św, Brz, Kl, Jw., Gb, Oś i inne 20%</i>
	Św-Db-So *	So 30%, Dbs 30%, Św 20%, Brz i inne 20%
LMb (58 ha)	Brz-Ol	<i>Ol 60%, Brzom 30%, So, Św i inne 10%</i>
Lśw (20 ha)	<i>Db #</i>	<i>Db 70%, Bk, Lp, Gb, Jw., Md i inne 30%</i>
Lw (42 ha)	<i>Jw-Db !*</i>	<i>Dbs 50%, Jw 30%, Wz, Lp, Kl, Ol, Czar, Gb 20%</i>
	Ol-Db #	<i>Dbs 60%, Ol 20%, Wz, Jw., Lp, Św i inne 20%</i>
Ol (301 ha)	Ol	<i>Ol 80%, Brz, Św i inne 20%</i>
OlJ (34 ha)	<i>Jw-Ol !</i>	<i>Ol 60%, Jw 20%, Dbs, Wz, Brz, Js, Św, 20%.</i>
Lł (44 ha)	<i>Db #</i>	<i>Dbs 70%, Wz, Tp, Jw. i inne 30%</i>
	Ol-Tp	<i>Tp 50%, Ol 30%, Wz, Wb i inne 20%</i>

* - wariant umiarkowanie świeży oraz na glebach słabszych (luźnych)

- wariant silnie świeży oraz na glebach mocniejszych (zwięzłych, podścielonych gliną)

! – w związku z chorobą Js, zastosowano zamiennie Jw.

^ - siedliska w stanie zniekształconym i/lub z istniejącym Bk w drzewostanie, forma przejściowa w fazie regradacji siedliska

Ze względu na występujący proces zamierania jesionu konieczna jest zmiana składów gatunkowych upraw. Gatunkami wypełniającymi przestrzeń po jesionie wyniosłym winny być głównie jawor, olsza czarna, dąb szypułkowy i wiąz szypułkowy.

Typy drzewostanów o kierunku ochronnym oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla cennych siedlisk przyrodniczych wg PO i PZO.

B4. Wieki rębności

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B20) za wyjątkiem obniżenia wieku rębności dla So. Proponujemy utrzymać wiek rębności dla So w wysokości 100 lat. Przeciętne wieki rębności ustalone zostały głównie w celu obliczenia etatów wg dojrzałości i nie muszą być zgodne z wiekiem dojrzałości rębnej ustalonym indywidualnie dla każdego drzewostanu. Sposób ustalania wieków dojrzałości rębnej przyjąć zgodnie z IUL.

B5. Podział na gospodarstwa

Doprecyzowania wymaga przydział do gospodarstwa specjalnego, do którego proponujemy zaliczyć:

- rezerwy przyrody wraz z otulinami
- lasy glebochronne na stokach o nachyleniu ponad 45°
- lasy na GPW
- lasy stanowiące ostoje gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową
- siedliska przyrodnicze
- lasy na siedliskach Bb, BMb, LMb
- drzewostany stanowiące ekosystemy referencyjne oraz o szczególnym znaczeniu ze względów kulturowych, religijnych lub ekologicznych
- wyłączone drzewostany nasienne (wyjaśnić czy są ?)
- lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności państwa (20c – obr. Dobrzejewice, 201a – obr. Wąkole
- otulina szkółki leśnej (wyjaśnić czy jest ?)
- lasy na gruntach spornych
- lasy w strefach ochronnych źródeł wody (wyjaśnić czy są ?)

Pozostałe informacje zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B21).

B6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych

Proponuje się przyjąć następujące rodzaje i formy rębni oraz nawroty cięć i okresy odnowienia według typów siedliskowych lasu zgodnie z referatem (pkt.B22):

Typ siedliskowy lasu	Rodzaj i forma rębni		Nawrót cięć lub okres odnowienia
	zasadnicza	dopuszczalna	
Bs, Bśw	Ib	Ic, IIb,	Ib,c 4-5 lat IIb 15-20 lat
Bw	Ib	Ic	

Typ siedliskowy lasu	Rodzaj i forma rębni		Nawrót cięć lub okres odnowienia	
	zasadnicza	dopuszczalna		
BMśw	I b ^ IIIa, *	IIIa, IVd Ib, Ic #	I b,c III a, IVd	4-5 lat 10-15 lat 30-50 lat
BMw	III a	Ib,c		
LMśw	III a	IIIb, IIb, Ib!	IIIb, IIb III a Ib	15-20 lat 10-15 lat 4-5 lat
LMw	III a	IIIb, IIb, Ib!		
Lśw	IIIb, IIb	II d, IIIa	IIIa,b, II IIIa (d-ny So)	15-20 lat 8-10 lat
Lw	II, IIIb,	IIIa	IIIa II, IIIb	10-15 lat 15-20 lat
OI	I b	Ic,	Ib,c,	4-5 lat
OIJ	II b, III a	IIIb	III a IIb, IIIb	10-15 lat 15-20 lat
LI	IIa, IIb,	IIIb, Ib!	II, IIIb	15-20 lat
Bb, BMb, LMb	Nie projektować użytkowania rębego			

* - mocniejsze odmiany BMśw

- preferowane odnowienie naturalne

^ - słabsze odmiany BMśw

! – na małych (do ok. 2 ha) powierzchniach

Pozostałe informacje zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B22).

B7. Szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B23).

B8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych

Proponuje się przyjąć zapis: W zdrowych drzewostanach od V klasy wieku, o niższym zadrzewieniu i równomiernym zwarcie, można odstąpić od projektowania TP.

Pozostałe wytyczne zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B24).

B9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu

Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym oraz orientacyjne składy odnowień zgodnie z tabelą w punkcie B.3. Typy drzewostanów o dominującym kierunku ochronnym oraz orientacyjne składy odnowień zgodnie z tabelą w punkcie B25 referatu.

Zabiegi hodowlane dla istniejących upraw i młodników oraz istniejących halizn, zrębów, płazowin, młodników po rębniach złożonych i KDO, należy projektować zgodnie z wytycznymi referatu nadleśniczego (pkt.B25) wg aktualnych potrzeb hodowlanych, na powierzchni zredukowanej do realnych potrzeb, w jednym nawrocie i zapisywać w opisach taksacyjnych jako zadania obligatoryjne.

W tabeli XVIII będą one wyszczególnione zbiorczo, jako podsumowanie zadań hodowlanych zawartych w opisach taksacyjnych. Pod tabelą, w dodanym wierszu będą podane zbiorczo czynności hodowlane dla upraw projektowanych w wysokościach ustalonych na KZP. Łączna powierzchnia tych zadań będzie podstawą wypełnienia części hodowlanej

wniosku o zatwierdzenie (wzór nr 8) w zakresie zadań określonych kierunkowo (fakultatywnych), jak: projektowane odnowienia, zalesienia, podsadzenia, dolesienia, uzupełnienia, poprawki czy wprowadzenie podszytów i melioracji.

W zakresie zadań hodowlanych dla upraw na zrębach projektowanych proponujemy przyjąć dodatkowo zapis:

Zadania hodowlane dla upraw projektowanych projektować globalnie, bez zapisu w opisach taksacyjnych.

Proponujemy zmniejszyć wskaźnik poprawek dla upraw projektowanych do 10%.

Pozostałe wytyczne w zakresie hodowli lasu zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B25).

B10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Zagadnienia dotyczące ochrony lasu zostaną omówione w opisie ogólnym planu urządzenia lasu na podstawie danych dostarczonych przez nadleśnictwo, ZOL oraz zebranych podczas taksacji leśnej (uszkodzenia drzewostanów) zgodnie z §39 IUL. Zagadnienia te przedstawione zostaną na mapie ochrony lasu.

Pozostałe wytyczne w zakresie ochrony lasu zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B26).

B11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt. B27) z następującą uwagą:

Część opisowa i mapowa dotycząca zagospodarowania rekreacyjnego będzie zawierała elementy przewidziane w IUL z podziałem na istniejące i projektowane.

Sporządzenie szczegółowego „Programu zagospodarowania turystycznego w Nadleśnictwie Dobrzejewice” dla całego nadleśnictwa i poszczególnych leśnictw, może być wykonane dodatkowo na osobne zlecenie i koszt nadleśnictwa.

B12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt. B28).

B13. Wytyczne dotyczące infrastruktury nadleśnictwa

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt. B29) z zaznaczeniem, że w oparciu o dane opracowanej docelowej sieci drogowej nadleśnictwa, sugestie wykonawcy i dane nadleśnictwa w zakresie inwestycji i obiektów projektowanych.

B14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B30) charakterystykę ekonomiczną nadleśnictwa sporządzić zgodnie z §118 IUL a ekspertyzy ekonomicznej nie sporządzać.

B15. Szczegółowość prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B31) oraz z § 123 IUL.

B16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody

Aktualizacja i weryfikacja programu ochrony przyrody wykonana będzie zgodnie z § 110, 111 i 112 instrukcji urządzania lasu w formie oddzielnego tomu. Aktualizacji wymagają przede wszystkim powierzchnie obszarów chronionych oraz wykazy obiektów podlegających ochronie. W programie ochrony przyrody nie zamieszczać danych dotyczących szczegółowych lokalizacji gatunków podlegających ochronie. Zgodnie z pkt. A16 koreferatu, dane te w formie tabelarycznej zamieścić w odrębnym opracowaniu jako załącznik do planu urządzania lasu – „POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin i zwierząt”.

B17. Wydruk map tematycznych

Zgodnie z pkt. A12 koreferatu.

B18. Projekt wystąpienia do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie zakresu oraz szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzania lasu na środowisko i obszary Natura 2000

Wniosek (projekt)

Na podstawie art. 46 ust.2 i 3 w związku z art. 51 ust. 2, 52 ust 2 oraz 53 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020r. poz. 283) dalej: ustawa OOS, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu wnioskuje o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla tworzonego projektu planu urządzania lasu dla Nadleśnictwa Dobrzejewice na lata 2024-2033.

Należy podkreślić, że plan urządzania lasu zasadniczo nie będzie zawierał projektów działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem zamierzenia w nim zawarte nie będą zamierzeniami inwestycyjnymi, ani też ingerencjami polegającymi na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu (z wyłączeniem zalesień i wyłączeniami gruntów leśnych na cele nieleśne). Planowane zalesienia i wyłączenia z produkcji leśnej, jeśli będą miały miejsce, zostaną poddane procedurze oceny. W planach urządzania lasu ustalenia zadań dotyczących potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej mają jedynie charakter kierunkowych wytycznych, bez konkretnej lokalizacji. Zgodnie z zapisem art. 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2021 poz. 1275), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzania lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Grunty Nadleśnictwa Dobrzejewice położone w granicach obszarów Natura 2000:

- „Dolina Dolnej Wisły” PLB040003, (537,20 ha)
- „Dolina Drwęcy” PLH280001, (0,23 ha)
- „Nieszawska Dolina Wisły” PLH040012, (495,23 ha)
- „Cyprianka” PLH040013, (43,30 ha)
- „Włocławska Dolina Wisły” PLH040039, (520,07 ha)

Wszystkie obszary posiadają PZO.

W wykonaniu "Prognozy oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 projektu planu urządzenia lasu" dalej: POOŚ, przewidywany jest udział ekspertów przyrodników, przedstawicieli nauk leśnych oraz wykonawcy planu urządzenia lasu.

W opracowaniu wykorzystana zostanie publikowana wiedza naukowa, istniejąca dokumentacja pozostająca w zasobach regionalnej dyrekcji ochrony środowiska oraz dostępne inwentaryzacje z zakresu ochrony przyrody, w tym dane zawarte w planach zadań ochronnych (PZO) dla obszarów Natura 2000. Wykorzystane zostaną w szczególności materiały otrzymane od RDOŚ w Bydgoszczy: granice obszarów Natura 2000, granice obszaru i siedlisk gatunków, inwentaryzacja roślinna i zwierzęca.

Informacje zawarte w POOŚ opracowane zostaną stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Dostosowane będą do zawartości i stopnia szczegółowości planu urządzenia lasu.

W POOŚ zakres analizy i ocena planu urządzenia lasu uzależniona będzie od przewidywanych do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, powierzchni objętej siecią Natura 2000 jak i stanu ochrony oraz stopnia rozpoznania przedmiotów ochrony opisanych w PZO. W efekcie oceny powstanie "Prognoza oddziaływania na środowisko", o której mowa w Rozdziale 2 ustawy OOS, wraz z jej zaopiniowaniem przez właściwe organy (RDOŚ i PWIS).

Proponujemy zatem przyjęcie następującego zakresu i stopnia szczegółowości przeprowadzanej prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dobrzejewice, w tym odnośnie:

a) informacje o zawartości, głównych celach planu urządzenia lasu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

Wyszczególnienie zawierać będzie, oprócz opisu zawartości, dane dotyczące obszaru, którego dotyczyć będzie sporządzony plan urządzenia lasu dla nadleśnictwa, zestawienie powierzchni wraz z informacją o powierzchni planowanych gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz zestawienie zadań (nazwanych i wymienionych w ustawie oraz w decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu). Krótki opis celów wykonanego planu oraz powiązania funkcjonalne z innymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym sporządzone zostaną na podstawie obowiązujących aktów prawnych. Przedstawiona zostanie ogólna analiza potencjalnego wpływu zapisów planu urządzenia lasu na obszary Natura 2000, siedliska przyrodnicze i siedliska gatunków.

b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

Obejmować będą opis przyjętej metodyki sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu, w szczególności rozpoznania przedmiotów ochrony zwłaszcza w obszarach Natura 2000, na podstawie dostępnych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz wyszczególnienie wykorzystanych do sporządzenia prognozy dokumentów i materiałów, dla zakresu prognozy określonego w art. 51 ustawy o udostępnianiu (OOS).

c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu urządzenia lasu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Proponuje się, aby w części tej zawrzeć opis metody monitorowania realizacji obowiązkowych zadań gospodarczych przez organ nadzorujący, którym jest zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych. Obiektywną ocenę realizacji planu urządzenia lasu zapewniać powinien monitoring następujących wskaźników:

- powierzchnia lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000

- wykonania zadań określonych decyzją Ministra właściwego ds. środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w tym dla obszaru Natura 2000 w wymiarze powierzchniowym,

- wykonanie zleconych na podstawie art. 54 ustawy o lasach, zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarach Natura 2000 w okresie realizacji planu urządzenia lasu.

Odnosnie częstotliwości - wnioskuje się o przyjęcie pięcioletnich terminów monitorowania skutków realizacji planu urządzenia lasu na cele ochrony w obszarach Natura 2000, z wykorzystaniem metodyki kontroli przyjętej w Lasach Państwowych.

Monitoring form ochrony przyrody oraz chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów wykonywany będzie zgodnie z Instrukcją ochrony lasu a więc poprzez coroczny przegląd tych obiektów przez leśniczego wraz z pracownikiem biura nadleśnictwa zakończony spisaniem notatki służbowej.

Kończącą ocenę monitoringu stanowić będzie informacja o wykonaniu monitoringu skutków realizacji planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, będąca elementem analizy gospodarki leśnej, prezentowanej na NTG podczas rewizji obecnego planu.

d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Planowane czynności i zadania gospodarcze zawarte w planie urządzenia lasu nie będą miały charakteru transgranicznego oddziaływania na środowisko.

e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Ponadto przewidujemy, iż wykonawca prognozy określi oraz dokona analizy i oceny następujących zagadnień:

1) istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji planu urządzenia lasu.

Określenie przedmiotu ochrony w obszarach Natura 2000 poprzez wylistowanie wszystkich adresów leśnych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Określenie potencjalnych zmian w ich stanie w przypadku zaniechania realizacji wskazań planu urządzenia lasu.

2) stanu środowiska oraz obszarów i obiektów podlegających ochronie na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

3) zidentyfikowanych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji planu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Plan urządzenia lasu oraz jego realizacja uwzględniają ustawę o ochronie przyrody, w szczególności zapisy planów ochrony krajowych form ochrony przyrody.

4) celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania planu.

5) przewidywanego znaczącego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000 oraz na środowisko, w tym siedliska przyrodnicze poza obszarami Natura 2000 na gruntach w zarządzie nadleśnictwa jeżeli były zweryfikowane.

Przewidywany wpływ planowanych czynności i zadań gospodarczych zawartych w planie urządzenia lasu, określony będzie w odniesieniu do środowiska z wyszczególnieniem jego elementów takich jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Analiza powyższych oddziaływań przeprowadzona będzie metodą macierzową poprzez wyspecyfikowanie zadań określonych w planie u.l. takich jak: zalesienia, odnowienia, pielęgnowanie drzewostanów, rębnie częściowe i przebudowa stopniowa oraz rębnie zupełne i określenie ich oddziaływania na elementy środowiska w trójstopniowej skali tj. wpływ dodatni, pozytywny (+), brak znaczącego wpływu (0), wpływ ujemny, negatywny (-). W zależności od okresu oddziaływania, zastosowany będzie podział na oddziaływanie: krótkoterminowe (1), średnioterminowe (2) i długoterminowe (3) oraz dodatkowo w uzasadnionych przypadkach na oddziaływanie pośrednie (1) i bezpośrednie (2).

Przedstawiona zostanie analiza powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wg. stanu na dzień 1 stycznia 2024 roku. Załącznikiem do analizy będzie wykaz wszystkich pododdziałów z opisanym leśnym siedliskiem przyrodniczym i siedliskiem gatunku oraz zaprojektowaną wskazówką gospodarczą.

Wykonawca prognozy dla obszarów Natura 2000 – dla leśnych siedlisk przyrodniczych i gatunków dla ochrony których wyznaczono dany obszar, na podstawie dostępnych informacji sporządzi następujące zestawienia, analizy i oceny:

w specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do siedlisk przyrodniczych

- tabelaryczny wykaz siedlisk, ich powierzchnię oraz umieści ich lokalizację na mapie,
- tabelaryczne zastawienie planowanych na tych siedliskach zabiegów gospodarczych,
- analizę zaplanowanych składów upraw oraz pełnych naturalnych składów warstw drzew w typie lasu dla leśnych siedlisk przyrodniczych,
- ocenę zmian struktury wiekowej drzewostanów w ramach typów leśnych siedlisk przyrodniczych na początku i końcu obowiązywania planu urządzenia lasu,

w specjalnym obszarze ochrony siedlisk w stosunku do gatunków roślin i zwierząt (z wyłączeniem ptaków)

- tabelaryczny wykaz gatunków stanowiących przedmiot ochrony oraz umieści ich stanowiska występowania na mapie,
- tabelaryczne podsumowanie powierzchni planowanych zabiegów gospodarczych w odniesieniu do tych stanowisk,
- analizę możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania planu urządzenia lasu w odniesieniu do tych stanowisk,

w obszarze specjalnej ochrony ptaków w stosunku do gatunków ptaków

- tabelaryczny wykaz gatunków ptaków stanowiących przedmiot ochrony oraz umieści ich rozmieszczenie na mapie,
- tabelaryczne zestawienie powierzchniowe i procentowe planowanych zabiegów gospodarczych w granicach obszaru Natura 2000,
- analizę możliwości zachowania puli siedlisk do końca okresu obowiązywania planu urządzenia lasu dla gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony,

W POOŚ wykonawca przedstawi opis zastosowanych w projekcie planu urządzenia lasu i przewidywanych do zastosowania w trakcie jego realizacji rozwiązań w ramach gospodarki leśnej, mających na celu zapobieganie lub ograniczenie potencjalnie negatywnych lub potencjalnie znacząco negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym rozwiązań alternatywnych, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ustawy OOŚ. Wykonawca przedstawi tu również prognozę zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji wskazań projektu planu urządzenia lasu.

Wykonawca sporządzi zbiorczą mapę przeglądową z wniesionymi zrębami zupełnymi, zalesieniami, planowanymi wyłączeniami gruntów z produkcji oraz rozmieszczeniem stano-

wisk występowania gatunków roślin, zwierząt (z wyłączeniem ptaków) i ich siedlisk. Warstwa mapy zawierająca informację o lokalizacji przedmiotów ochrony, zaliczonej do informacji wrażliwych, nie będzie udostępniana w trybie artykułu 16 ust.1 pkt 6 ustawy OOS.

Plan urządzenia lasu nie określa terminów wykonania poszczególnych zabiegów, jednakże ze względu na potrzebę ochrony gatunków w szczególności będących przedmiotami ochrony, w prognozie wskazane zostaną optymalne terminy wykonania planowanych zabiegów.

Przywołane zostaną analizy i wnioski wynikające z programu ochrony przyrody, w tym: wykazy chronionych i rzadkich gatunków (lokalizacja gatunków jako dane wrażliwe wyłącznie na mapach), zestawienia drzewostanów według grup wiekowych, bogactwa gatunkowego, pochodzenia, budowy pionowej, form degradacji (borowacenie, monotypizacja, neofityzacja).

W toku prac urzędniowych nie będą wykonywane dodatkowe inwentaryzacje elementów przyrodniczych na potrzeby opracowania prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko, inne niż wymienione w Instrukcji sporządzania planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa. Do wykonywanej prognozy wykorzystane zostaną informacje zawarte w planach ochrony rezerwatów i parków krajobrazowych oraz w zatwierdzonych PZO, przy czym uwzględnione zostaną wyłącznie te dane, które przekazane zostaną w terminie umożliwiającym ich wykorzystanie.

Proszę o akceptację przedstawionego zakresu oraz stopnia szczegółowości sporządzonej prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Dobrzejewice na środowisko.

B19. Inne zagadnienia projektowe, specyficzne dla nadleśnictwa

Zgodnie z referatem nadleśniczego (pkt.B33) wykonawca prac urzędniowych inwentaryzacją obejmie: śródleśne oczka wodne oraz bagna nie stanowiące wydzielienia, drzewa o charakterze pomników przyrody, miejsca pamięci, pomniki przyrody, obiekty kultu religijnego, istniejące przejazdy kolejowe, istniejące urządzenia wodne i urządzenia melioracji wodnych (m.in. mosty, przepusty, zastawki itp.) oraz do uzgodnienia z nadleśnictwem oznaczone w terenie szlaki turystyczne i obiekty turystycznego zagospodarowania.

Sporządził:

Janusz Nosowicz

Starszy Specjalista Służby Leśnej
ds. urządzania lasu

mgr inż. Janusz Nosowicz

Naczelnik
Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi

mgr inż. Jan Frankowski